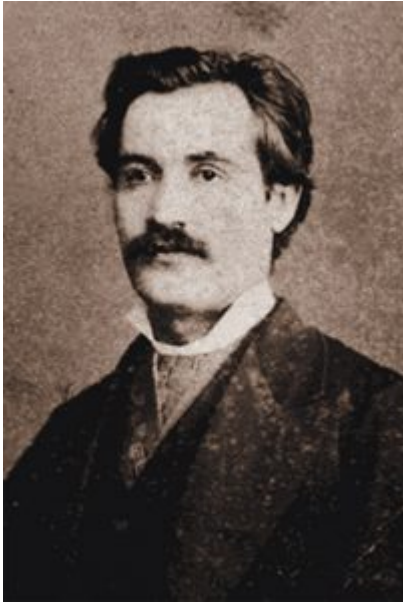

[ÎN ARTICOLUL NOSTRU...”] – de Mihai Eminescu

2264

În articolul nostru se strecurase ideea că în intențiunea unora din fondatori[i] Băncii din București era menită să negocieze cu răscumpărarea drumurilor de fier. Această idee se răspândise prin împrejurarea că banca s-a creat în momentul în care guvernul conservator negocia răscumpărarea unei părți din căile ferate ale Societății acționarilor și că ea a lichidat îndată ce proiectul de răscumpărare a fost respins. Am rectificat deja această aserțiune și ne grăbim a da și mai mult temei retractării noastre, publicând următoarea scrisoare.

DIN MANUSCRISE

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 noiembrie 1877 – 15 februarie 1880

TIMPUL

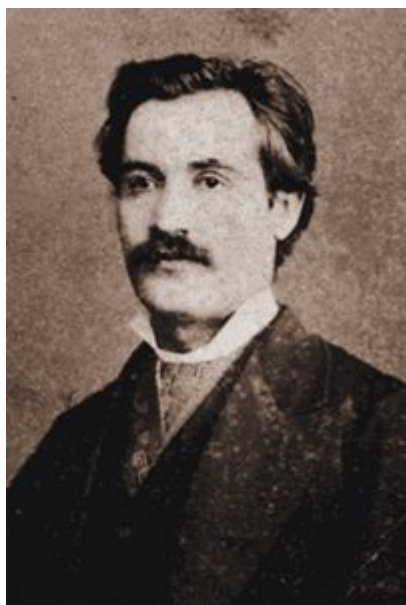
EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC
Editura Academiei RSR, 1980
Vol X

Mihai-Eminescu.Ro

[„ÎNDATĂ CE...”] – de Mihai Eminescu

2264

Îndată ce aceste explicațiuni au fost date atât asupra formei cât și asupra fondului este însă de datoria noastră către istoria acestor din urmă ani ai vieții noastre politice a afirma că *retragerea d-lui Boerescu din ministeriul Catargiu au fost bazată formal pe incompatibilitatea ce s-a văzut că există între funcțiunea de ministru și aceea de membru, fondator și activ al unui mare stabiliment de credit.*

DIN MANUSCRISE

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 noiembrie 1877 – 15 februarie 1880

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

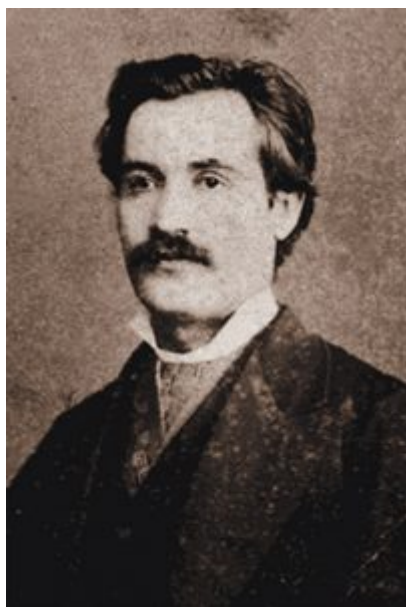
Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1980

Vol X

Mihai-Eminescu.Ro

[ȘTEFAN MICLE] – de Mihai Eminescu

Ștefan Miclă, chemat anume în Moldova sub Grigore Ghica Vodă pentru a preda științele naturale în Academia Mihăileană, a servit statului de la 27 februarie 1856 până la 16 febr 1879, în total 23 de ani 3 luni 18 zile, precum dovedesc certificatele Curții de Compturi sub Nro 789 din 1869 și N°

4688 din 1879. Numit la Universitate, el a predat nu numai cursul de fizică pentru care era numit, ci cincisprezece ani și cursul de chimie, acest din urmă gratis, până la înființarea catedrei de chimie, ocupată azi de d. Poni. Legea de împământenire a lui Șt. M. s-a promulgat abia în februarie 1868. Pe motivul că numai de la data împământenirii i se poate da pensia, *Comitetul Casei pensionarilor nu a recunoscut văduvei și copiilor nici un drept la pensiu*ne. Scrierile lăsate în urmă sunt: Un compendiu complet de fizică, care e o prelucrare a Fizicei 5 Müller-Pouillet și un compendiu de chimie.

Arhivele Statului București, Colecția M. Eminescu, pachet I, act 10

DIN MANUSCRISE

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 noiembrie 1877 – 15 februarie 1880

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

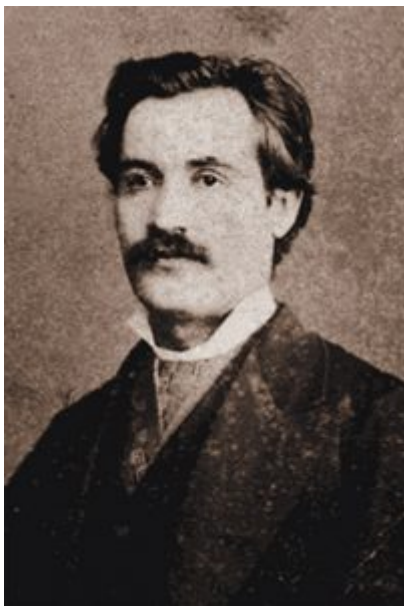
Editura Academiei RSR, 1980

Vol X

Mihai-Eminescu.Ro

[„SE VEDE ÎNSĂ...”] – de Mihai

Eminescu

2264

Se vede însă că, pe lângă brevetul de incapacitate, prostie și neștiință care e neapărat trebuitor unui roșu ca să ajungă om mare, se mai cere o doză oarecare de aspirațiuni de pușcăriaș: multă rea-credință, mare obrăznicie și neclaritate de idei în privirea proprietății altuia.

DIN MANUSCRISE

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 noiembrie 1877 – 15 februarie 1880

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

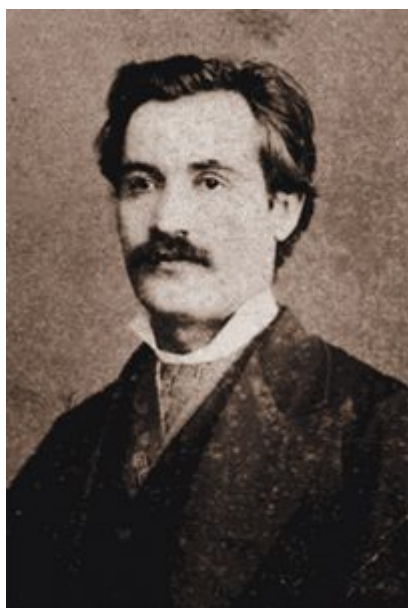
Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1980

Vol X

Mihai-Eminescu.Ro

[„TOATE DEOPOTRIVĂ AU O EGALĂ NEVOIE...”] – de Mihai Eminescu

2261

toate deopotrivă au o egală nevoie de un loc neutru în care să se scurgă toate murdăriile lor sociale și, considerând lașitatea și lipsa de caracter a plebei de sus precum și estrema mizerie și anemie a claselor de jos de la noi, a găsit că loc mai potrivit pentru latrinele Europei decât pământul românesc nu mai este altul.

Eu cred din contra. Un semn de sus și peste trei zile art. 44 al Tractatului de Berlin precum și art. 7 din Constituție rămân fără obiect. Dar ceea ce știu asemenea din nefericire e că nimeni nu are curajul de-a propune *unicul* mijloc de soluțiune, unica tratare *pe picior egal* a tuturor străinilor, unica ștergere deplină a tuturor deosebirilor de confesiuni prin acelaș ascuțiș.

DIN MANUSCRISE

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 noiembrie 1877 – 15 februarie 1880

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

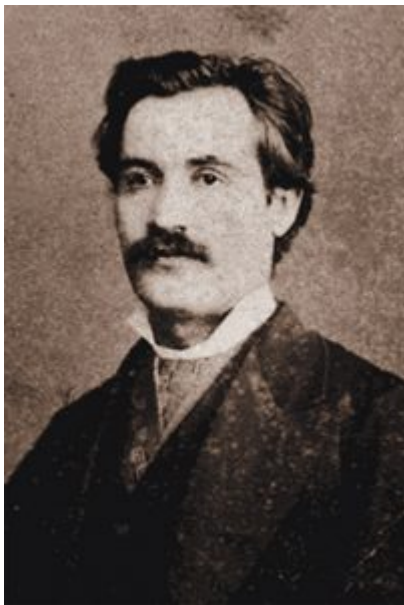
Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1980

Vol X

Mihai-Eminescu.Ro

CEȘTIUNEA IZRA[E]LITĂ – de Mihai Eminescu

2264*

II. Rezultate ale uzurei în România

Între variile schimbări ce s-au săvârșit în România de la 1859 în ordinea publică și privată e și libertatea absolută, consacrată pentru creditor prin noul Cod civil, de-a-și stipula pentru ~

**Nota din manuscris. Articolul în cauză, aici: [Cestiunea Izraelită](#)*

DIN MANUSCRISE

1877

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 noiembrie 1877 – 15 februarie 1880

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

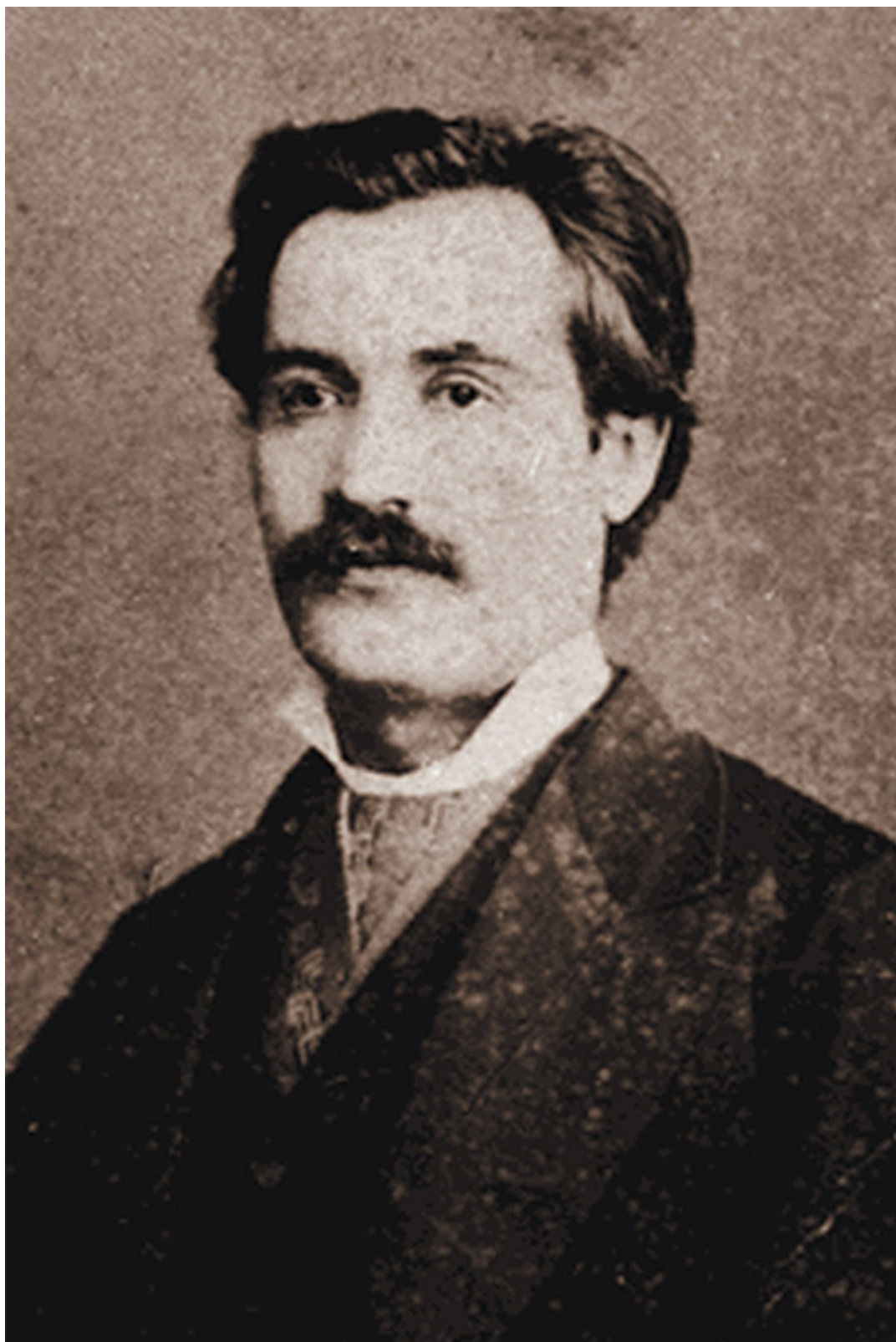
Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1980

Vol X

[Mihai-Eminescu.Ro](#)

**[DIM. GHICA. NOBLESSE
OBLIGE...”] – de Mihai Eminescu**

2264

Dim. Ghica. Noblesse oblige. D. I. Brătianu este obligat să rămâie la post. Credeți că chestia de feliul ei nu e destul de spinoasă ca s-avem nevoie să ne irităm unii pe alții? Înainte de alegeri au apărut un manifest. L-ați citit dv.? Dacă poporul n-ar fi atât de înțelept, acel manifest nu l-ar fi așătat până la un război civil? Între subsemnatori sunt

străini încetățeniți curând. De-ar fi fost de mult în țară, ar fi văzut că între adversarii lor sunt membri[i] unor familii vechi cari nu vor s-arunce țara în turburări. Am văzut în manifest vorbindu-se de Basarabia. Aș fi înțeles să văd apărându-se guvernul. Eu însumi am susținut că s-a pierdut fără complicitate. Cum ați făcut însă dv.? Ne-ați acuzat pe noi, schimbând rolurile. Noroc că poporul nostru e înțelept, e rar a se găsi un popor și mai răbdător. Dar răbdarea lui are margini. Voiți a ne prezenta ca conspirând cu străinii în chestia de față. Îndrăznesc a spune că numai opinia minorității exprimă sentimentele unui Corp serios.

Îndată ce proiectul guvernului va fi posibil pentru România îl voi vota împreună cu toată opoziția.

D. Ioan Ghica. Reprezentantul minorității, d. general Manu, a cerut să nu se zică nimic ce ar face să se crează că acest Senat ar fi, în drept să continue. D. general Manu a venit cu o contraadresă care nu cred c-ar fi exprimând opinia minorității. A venit apoi d. Strat și a redus cestiunea la alegeri. Cele mai dependente colegii sunt cel I și al II[-lea], căci în ele sunt funcționarii înalți cari atârnă direct de un decret al guvernului.

Totuși au ales opoziția. Eu mă bucur c-a rămas numai influența morală căci înainte de aceasta era și cea morală și cea materială.

Ni se zice să primim proiectul minorității. După rechizitorul ce i s-a făcut ministerului, se mai poate aceasta? Atunci aș consfinți acușările aduse ministeriului.

Ministrul de justiție mulțumește pentru moderațiunea adusă în discuție. Caricatura Charivari.

Vom veni la punctele ce ne despart în realitate. Din toate discursurile n-am văzut decât două idei ce par a stabili o divergență de opiniuni. Minoritatea se miră cum guvernul nu ia inițiativa în cestiunea izraelită, făcându-i din aceasta o

acuzațiune că voiește să escamoteze cestiunea și ascunzându-se în adăpostul majorităților să scape de răspunderea ce incumbă. Al doilea se supără pentru lauda legalității, care ar fi fost asemenea o cauză a liniștii. N-aveți drept să cereți un proiect de lege. Ele sunt sesizate prin voturile adunărilor, prin Tratatul de la Berlin, prin mesaj.

Dar oare pe tărâmul bănuielelor nu ar fi loc să fie temem că o soluțiune redactată n-ar fi fost cu mai mult cuvânt[că] ați prejudecat chestia, că ați exercitat o presiune morală? Ce garanție avem că dv. nu ați veni asemenea cu acuzațiuni. Dacă tăceți vă menajați rolul de a critica. Sunt precedente 66 și 68. Era în urma unei revoluții care zguduise țara. Sorgintea acuzațiunilor, (Armand Lévy). Un pact ocult cu alegătorii din Moldova. Nu dau crezământ la ceea ce am auzit-o că trimiterea tuturor somităților partidului conservator se datorește pactului ocult între ei și alegători. E din dezmințirea adusă corpului electoral din Moldova că nu voiește a da nimic izraeliților. Nu este abis între inteligența de acolo și evrei. Sub ocrotirea intereselor marilor proprietari s-a făcut invaziunea Moldovei de către evrei.

1866 în Constituție, un principiu care să aducă omagiu marilor principii etc. Să ne epargneze umiliațiunea. A lăsat cuvânt a se crede că nu era străin de acea răsculare a maselor și a iritațiunii. Eu cred, eu cred mai mult 70. 73. 74. lege comunală. Nu s-a sfiit s-aducă un proiect de lege care în desprețul unui articol pozitiv al Constituției 4 categorii, drepturi comunale. Simțămintele nu puteau fi necunoscute țării. Dacă aceste sunt precedente, proprietarii mari din Moldova a trimis cunoscându-i. Țara nu vrea să dea nimica. Guvernul să spuie care-i opinia străinătății? Art. 44. Criteriul de reticențe. Pericolul cel mare diviziunile intestine.

Cestiunea alegerilor. Omagiu rezervat atitudinii guvernului. După minoritate dacă al [alegerile] s-au petrecut liniștit, nu este meritul guvernului, ci este numai a rezervei și

moderațiunii partidului conservator. Amenințări cu răscoală. Limbajul ziarelor conservatoare este să se spăimânte cineva de licența ziarelor conservatoare.

Un nenorocit Crainic, ce măsuri a luat guvernul? Delictele de ingerențe în alegeri. În ce-i vinovat guvernul de presiune în alegeri. Cari sunt faptele?

Râmnicul- Vâlcii. Din Moldova. La Tecuci. Delegați primari. S-a pus parchetul la dispoziția acelor denunțatori. Col. IV 9 Anchetă judecătorească. Col. II iscălitura falsă.

Râmnicul Sărat. Vot cumpărat. Alegătorii Mateescu. Adaugă martorii.

Un mag[istrat] de la R[âmnicul] S[ărat] permutat la Focșani numit supleant la Curte.

Ciurea. S-a găsit nedreptățit. [Aceasta] [în]aintea alegerilor. Epitetul de cinici istoria M[anu] Simțul public e vițiat. O țară exclusiv agricolă. Toată recolta în mâna zapciului. Colegiile orașelor. D. general Florescu, Discursul tronului. Ferit de îndoieli. Să se ferească de-a pune ceva care ar da loc la controverse. Mesagiu. Cea mai perfecta legalitate. Au urmat exemple de culpabile ingerințe. Ilegalitățile cele mai monstruoase. Retevei, bătă invențiune liberală. Prințul Constantin Ghica. A fost ordine pentru că acei cari fac dezordine nu erau la putere. Nu V-am acuzat, V-am deplâns. Eram să mor și nu știam că partidul conservator e susceptibil de-a turbura apa. De ce m-au ales

municipalitate. La Giurgiu. Dorința unor anume oameni de-a întreține ura între noi.

Candidaturile oficiate. Programul de la Mazar Pașa de-a face să lucească la ochii mizeriei și a slăbiciunii. Decretele domnești de numiri în funcțiune sau teroarea destituirilor.

Întruniri publice. Întrunire. După ridicarea ședinței s-a

pronunțat acele cuvinte. Introduceți anarhia în armată. Amicul d-niilor lor. Nu-i treaba mea să vă spun pentru ce s-a stricat credința jurată. A detrona pe Domn. Jurnalele conservatoare. Poate aspira la Bene-Merenti. Pierderea Basarabiei, Arab Tabiei, nici un protest la Berlin. Vineri. Tractatul cu Austria cadavrul sângerând al României, promulgare decorației.

DIN MANUSCRISE

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 noiembrie 1877 – 15 februarie 1880

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

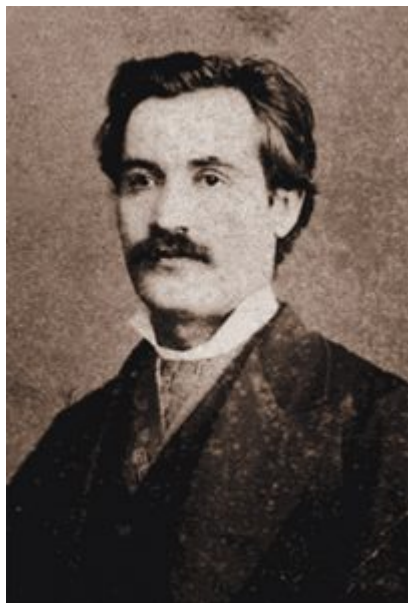
Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1980

Vol X

Mihai-Eminescu.Ro

**[„DREPTE CU ADEVĂRAT...”] – de
Mihai Eminescu**

2264

Drepte cu adevărat sunt plângerile cari se aduc la noi contra administrației [statului] și a justiției mici. Dar pe de altă parte nu se poate tăgădui că incap[acitatea] erijată în titlu de merit, neștiința brevetată ca titlu de recomandație n-ar fi ajuns nici să stăpânească atât de deplin în țara noastră fără sfâșiarea în partiz[ani], fără constituționalismul pri pit exageratși în cele mai multe [cazuri] pretestat numai, al căruia scop propriu este ca toți, câți nu știu a se ocup[a] [cu] ceva serios și nici avere au, să ajungă a se hrăni vremelnice~

DIN MANUSCRISE

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 noiembrie 1877 – 15 februarie 1880

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

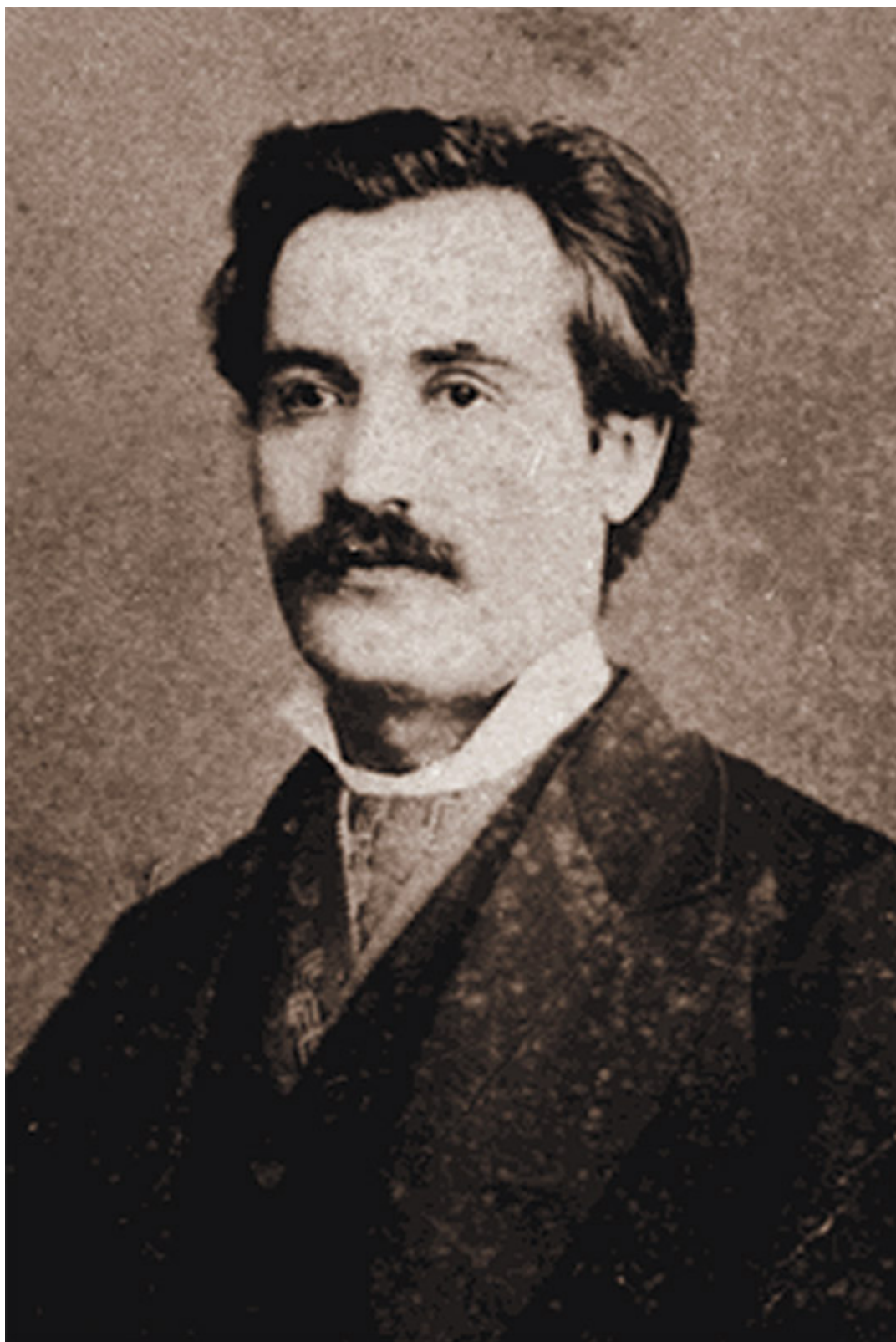
Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1980

Vol X

Mihai-Eminescu.Ro

**[TOT ÎN N-RUL NOSTRU...”] – de
Mihai Eminescu (București 24
aprilie – DIN MANUSCRISE)**

2264

Tot în n-rul nostru de la 20 decembrie a[nul] tr[ecut] am mai zis că ceea ce nu voim este incapacitatea erijată în titlu de merit; prostia și neștiința brevetate ca titluri de recomandație. Într-adevăr ce se cere azi pentru a fi om mare?

Merit? Nu. Știință? Nici câtu-i negru sub unghie. Avere poate? Nici un ban roșu. Se cere să fii războtezat în numele tatălui C. A. Rosetti, a fiului Ioan Brătianu, a sfântului duh Carada 2 și ai atuncea toate cu de prisos, și merit și știință și avere.

Uitându-te de jur împrejur ce vezi? Așa bunăoară cine-i director la Interne? D. Simeon Mihălescu. Suntem siguri că d. Simeon Mihălescu nici nu ști e ce va să zică un director la Interne, pentru că în genere nu știe nimic decât poate a traduce rău piese de teatru.

Pentr-un director la Interne s-ar cere de ex. cunoștințe foarte largi de statistică și-nțelegerea sensului cifrelor celor negre cari se înșiră pe hîrtie albă. Orice cifră cu caracterele ei arăbești scoate ochii prin grozavul înțeles ce are câteodată. Ici se vede urcarea mortalității și nu știi cauza care trebuie cercetată și remediată, dincolo scade cifra articolului 6 cutăruia sau cutăruia de esport, ici scade numărul unor meseriași folositori sau productivi și se urcă numărul celor improductivi, colo se urcă cifra unor soiuri de crime și toată fluctuațiunea aceasta de numere te amețește dacă nu le știi înțelesul și dacă n-ai pătruns legătura între cauză și efect. Dar pentru a da un înțeles acestor semne arabe, cari ți se par chinezești, trebuie să pricepi încă ceva economia politică; adică să știi raportul între producere, consumare și reproducere, între muncă și capital, între valoare și preț, să cunoști condițiile sub cari o industrie se poate naște și piedecele de cari ea trebuie să piară; iar lucrurile acestea toate trebuie să le știi nu așa, dintr-o cărticică de 100 de fețe, ci în mod genetic, să cunoști adecă în ce anume stadiu de dezvoltare se află țara ta, și ce anume măsuri ar fi de luat pentru a-i întâmpina greutățile. Dar pentru a ști aceasta trebuie să cunoști istoria administrației, ca să știi ce anume măsuri administrative s-au luat în țări cari erau într-o stare analogă cu aceea a țării tale.

Și, ca să știi de poți să impui sarcini nouă pentru îndreptarea administrației câtă să știi finanțele, să vezi dacă poți să impui dări într-adevăr productive și dacă reformele ce vrei să introduci nu costă mai mult decât fac ș.a.m.d.

Sunt într-adevăr oameni în țară cari știu toate chițibușurile acestea, dar aceștia sunt retrograzi vânduți străinului, sunt austro-maghiari și vânzători de țară, conservatori.

D. Simeon Mihălescu nu-i austro-maghiar, nu-i conservator, nu-i vândut străinului pentru că nu știe nimic din toate acestea. Dumnealui știe să numească prefecti cari să-i facă alegerile la Cameră, Senat, consilii județene și primării și astfel administrația României e făcută gata.

Unul din relele culturii în stră inătate și mai ales a acelei culturi care în doi sau trei ani, adesea în mai puțin, galopează prin facultatea juridică, este că tinerii iau în mod absolut ceea ce li s-a predat în mod relativ numai. Cutare teză e pentru ei absolut adevărată pentru că profesoml a susținut-o, cutare adevăr e absolut statornic, pentru că cutare carte franțuzească sau nemțească zice așa. Despre judecată proprie nici vorbă.

Pe când în fericita și-ntr-adevăr neîntrecuta anticitate greco-romană școala era o gimnastică a minții omenești, adecă o continuă și roditoare dezvoltare a inteligenții propriie, tinerii noștri cred a fi oameni mai mari cu cât mai multe coji de gândiri străine au grămădite nemistuite în cap, cu cât mai puțină cugetare proprie au. Pentru țările respective, în cari tinerii învață carte, nenorocirea nu-i tocmai mare. Lucrurile ce se predau sunt rezultate ale unei culturi vechi și continuitive, încât în momentul în care se predau se și potrivesc sau c-o stare actuală de lucruri sau c-un viitor foarte apropiat la care nația aspiră.

Dar oare e tot astfel la noi?

Să luăm un singur caz. Cum se predă și cum știu oamenii la noi dreptul roman? Astfel cum l-au avut romanii? Astfel cum l-am avut noi cu modificările aduse de bizantini, cunoscut prin suta a XVI și a XVII până mai alaltăieri sub numele de pravilă împărătească? Defel. Se predă dreptul roman așa cum el au fost admis, modificat și înțeles de spiritul popoarelor germanice.

Și tot astfel e cu toate disciplinele dreptului. Lipsa de judecată în materia aceasta e atât de mare încât am auzit vorbindu-se în Senat și Cameră despre principii eterne și nestrămutate de drept. Deie-ni-se voie a spune că această eternitate nestrămutată e un moft. Acele principii, așa-numite eterne, nu sunt juridice, ci morale. Cine voiește să se convingă n-are decât să deschiză Coranul, Evanghelia, Drumul spre Virtute a lui Laotse, cărțile budiste, și va vedea că acele eterne principii sunt identice la moraliștii de origine foarte deosebită și din timpuri foarte deosebiți. Dreptul însă după natura sa e pozitiv, adică stabilit de oameni după natura lor individuală, după scopurile ce urmăresc, după nevoile cu cari au a se lupta, după timp și împrejurări și, asemenea individelor, scopurilor, nevoilor, timpului și împrejurărilor, dreptul adevărat e supus unei neconținute mișcări, e trecător. C-un cuvânt științele de stat și cele juridice nu sunt, asemenea astronomiei, matematicii, mecanicii, științe absolute, ci istorice și cazuistice oarecum. Pentru o stare de lucruri dată ele au un sistem dat. De aceea ele trebuiesc predate și învățate în mod genetic, arătându-se cum o stare de lucruri s-au dezvoltat dintr-alta și o teorie dintr-alta, ceea ce la astronomie de ex. ar fi un lucru cu totul de prisos. La științele istorice adevărul stă nu în ceea ce sunt astăzi în cutare punct al pământului, ci în consecțiune, în seria de întâmplări cari au premers.

Deci aproape tot bagajul droaii de juriști cu care se împle în fiecare an înapoiata noastră țară nu e de nici o treabă, căci d-nia lor, în loc să fi-nvățat a potrivi legile cu țara, vor din contra să schimbe țara dată, obiect al naturii greu de

strămutat, cu istoria și gîntea ei, după legi cari s-au născut din alte stări de lucruri, adaptate unor alte împrejurări.

Ei bine, această minimă sumă de cunoștinți despre raporturile juridice dintr-o țară străină e la noi alfa și omega a întregii înțelepciuni politice. Această adevărată ignoranță, pe lângă ceea ce trebuie să știe un om de stat, respiră la noi din presă, din discuții parlamentare. Se vorbește atîta despre civilizațiunea noastră. Cu toate astea nu există țară în lume neesceptând Serbia, Grecia, poate chiar Bulgaria în care să se citească mai puțin decît la noi în țară. Întrebe cineva bunăoară câte exemplare din Dicționarul etimologic al lui Cihac s-a vîndut în România, câte exemplare din cartea lui Rosler sau a lui Jung, câți abonați au foile literare? Câte exemplare s-a petrecut din Istoria lui Bălcescu sau din colecția de Documente a lui E. Hurmuzache? Se vor afla cifre ridicole pentru un stat de cinci milioane de locuitori, pentru o nație de aproape zece milioane.

Alfa și omega tuturor lucrurilor rămân advocații și pace.

O ignoranță grea ca plumbul despre tot ce atinge țara, poporul și lumea-ntreagă apasă toate spiritele. Niciuna din breslele și tagmele de cultură ale vechei României n-au putut rezista erei înnoiturelor și importului de legi încurcate din toate colțurile lumii.

Și cîtă avere națională s-au cheltuit pentru acest nimic?

S-ar putea zice ca România și-a preschimbat pătura cea mai roditoare a pămîntului, milioane de chilograme de grâne, produsă de o grea muncă omenească, pe cuvinte deșerte, pe fraze stereotipe, pe-un raționalism insipid și cosmopolit, cari acestea formează astăzi averea unică a acelei clase de cârciocari ce trăiește din traficul zilnic al frazei, cheltuită în moneta mică a profesiilor de credință, a articolelor de fond, a discuțiilor parlamentare, a pledoariilor la tribunale.

Vlad Ţepeş, Lăpuşneauu, Mihnea cel Rău sau Aron Vodă erau asupritori stăpâni, dar stăpânirea lor era tiranică, nu ruşinoasă. Acum însă România are ruşinea de-a geme sub jugul cârciocarilor, a oamenilor a căror breaslă, meşteşug, meserie este ca să prefacă negrul în alb şi albul în negru, de-a arăta că ce-i strâmb e drept şi ce-i drept, strâmb; România e prada minciunii disciplinate, şi pentru corifeii şi reprezentanţii minciunii se face totul în ţara aceasta şi toate ramurile vieţii publice îi sunt aservite. Cu puţine deosebiri, caracterele acestei nouă clase domnitoare sunt: incapacitatea, prostia, neştiinţa. Şi, cu toate acestea, cum vine vro minune de astea cu ochi din străinătate, care-n ţară s-a strecurat cu greu prin liceu sau poate nu l-a făcut defel, iar în Apus şi-a înjghebat de la italieni sau de la belgieni vro teşcherea, îşi anunţă numaidecât sosirea prin vro broşurică în care vorbeşte despre regimul catargiesc de pildă şi de-a doua zi e candidat la deputăţie, de-a treia zi la minister. Roşii, partid compus din oameni ce n-au nimic şi nu ştiu nimic, primesc cu braţele deschise pe aceşti vlăstari plini de speranţă ai ţării, căci le trebuie asociaţi, şi toate gurile flămânde le sunt binevenite în asociaţia C. A. Rosetti et Comp. Dacă nu i-ar primi însă, roşii ar da de primejdia de a-i avea contra lor, căci mai sunt grupuri la izbutirea cărora ei speră. Caracteristice că, orice treabă i s-ar propune unui asemenea cârciocar netrebnic, e gata s-o primească numaidecât. Profesor de ştiinţe naturale? Primeşte. Revizor şcolar? Primeşte. Amploiat administrativ? Cu mare plăcere. Vameş? Cu patru mâni. Chiar medic de regiment sau vlădică de i s-ar propune, se face numaidecât. Dacă se fac undeva întruniri literare, avocaţii se grămădesc să facă literatură; dacă e vacantă vro catedră de pedagogie, de psihologie, de matematici, de agronomie pe avocaţi îi vezi grămădindu-se s-o ia. Sunt avocaţi profesori de filozofie, de istorie universală, de limba latină, directori de şcoale normale, aspiranţi la agenţii diplomatice, revizori şcolari, învăţători la şcoli teologice şi tehnice, şefi poştali, c-un cuvânt în toate ramurile activităţii naţionale se bagă acest parazit, care ia numai lefi fără a

face nimic, căci n-are teamă de nimeni, știindu-se sprijinit de clica imensă a cârciocarilor tot atât de ignoranți, tot atât de inepti, de incapabili ca și el.

Desigur că sînt în neagra mulțime de advocați și oameni cari merită tot respectul, dar pe acesta-l merită nu pentru că sunt advocați, ci tocmai pentru că se deosebesc de turma în care au nenorocirea de-a se afla.

Ce lucru mai plăcut putea fi pentru roșii acum trei ani decât existența unei asemenea clase, pe care-o puteau sumuța în contra guvernului. Era destul ca o asemenea nulitate, o asemenea turpitudine personificată să strige prin cafenele și pe uliți, să se puie în fruntea a doi-trei mahalagii, pentru ca de-a doua zi să fie scris între corifeii ortalei roșie.

Dar de când amăgind poporul prin neadevărul nerușinat al programei de la Mazar Pașa și al dării în judecată a fostului cabinet s-au văzut mari și tari, au început a deveni foarte neplăcuți chiar și pentru marele vrăjitor care i-a scos la maidan; căci fiecare din ei, după ambiția de-a deveni deputat, mai are și pe aceea de-a păta numele țării făcându-se ministru.

De la începutul formării ministeriului Brătianu el s-a transformat într-un caleidoscop care ne-a arătat pe rînd prefacerea personalului chemat a-l compune prin trecerea la minister, fiecare la rîndul său, a tuturor corifeilor din ortaua roșilor de toate nuanțele. Lucrul a ajuns a fi o mare greutate de învins pentru d-nii Rosetti & Brătianu din cauza neputinței în care se află de-a satisface destul de repede nerăbdarea tuturor nulităților marelui partid. Supărarea celor ce rămân în așteptare devine din ce în ce mai mare și nu puțină turburare provoacă în rîndurile majorității din Cameră.

Și, pentru că între ei se mănâncă și se desfac în clici, pretind ca țara să se dezbine de dragul lor. Ceea ce e mai

trist e că țara într-adevăr ia oarecare parte la aceste lupte și (în calitate de jertfă sfâșiată – șters) crede programele lor cele minciunoase.

Deodată vezi numai 2 oameni (ba adesea unul singur) configurându-se în partid politic, scoțând gazetă și spuind că cutare și cutare principii sunt ale d-nia-lor.

Dar cine-i întrebă?

Din nenorocire țara – fără cultură temeinică – crede că așa trebuie să fie, crede ca orice frază nouă e un nou adevăr. Dacă zicem că țara-i incultă avem dreptul s-o spunem, fiindcă o cunoaștem și – fie supărare la mijloc sau nu fie – așa este.

Cu toate acestea criteriul, măsura cu care să se măsoare oamenii e așa de ușor de aflat. N-avem decât a întreba pe marele politic ce ni se arată înainte cere prezintă să-ntrebăm pe noul partid ce grup economic i-a încredințat onoarea de a-i pleda interesele. În cele mai multe cazuri se va vedea că nu e nimeni îndărătul lor și că tot partidul se compune din acei doi- trei cari fac gură și urmăresc pe socoteala lor, nu a unor grupuri de interese ale nației, venirea la putere.

Filele pe care este scris articolul poartă numerotarea autografă a lui Eminescu de la 1 la 14

DIN MANUSCRISE

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 noiembrie 1877 – 15 februarie 1880

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

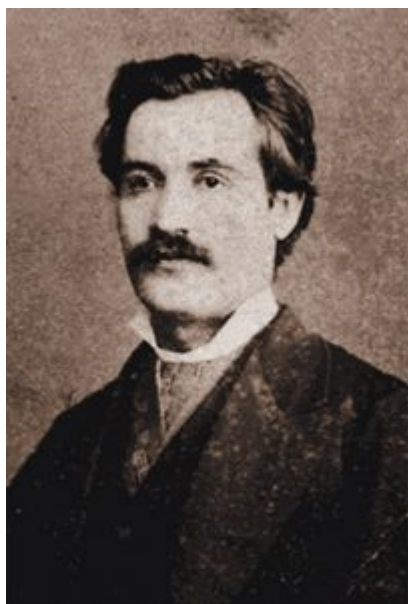
EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1980

Vol X

[„2) SĂ BINEVOIASCĂ A DISTINGE...”] – de Mihai Eminescu

2264

2) Să binevoiască a distinge punctele de vedere din care un guvern e combătut. Sunt poate unii ce-l combat pentru că nu e destul de liberal, alții pentru că nu respectă legile ș.a. Noi avem cu totul alt punct de vedere. Partidul roșu formează la noi sămânța otrăvită pentru toate acele înnoituri costisitoare, care au sărăcit poporul românesc, a dat preponderanță elementelor străine din orașe, l-a slăbit și l-a îngenuncheat, încât astăzi trebuie să se plece la vânturile de dinafară. Dacă n-ar fi existat niciodată acești fără-minte cari și-au făcut educația prin cafenelele Parizului și pretind astăzi a fi stele pe cerul țării, creându-și posturi, diurne

ș.a., țara ar fi avut mijloace de-a rezista contra tendențelor de alianță ale Rusiei și poate cumcă, pe malurile Prutului deja, Rusia întâlnea o Plevnă mai sângeroasă decât cea a lui Osman. Crima de-a fi răpit ~

DIN MANUSCRISE

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 noiembrie 1877 – 15 februarie 1880

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

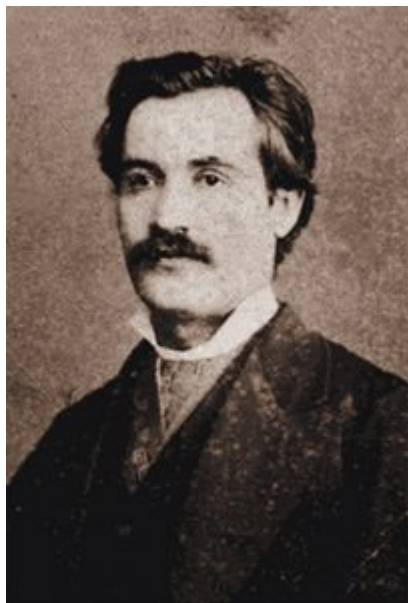
Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1980

Vol X

Mihai-Eminescu.Ro

[„SE ȘTIE ÎNDEALTMINTRELEA...”]
– de Mihai Eminescu

2264

Se știe îndealtmintrelea că în politica esternă n-am făcut o opoziție sistematică guvernului. Astfel, înaintea deschiderii Congresului de la Berlin, puțin după încheierea păcii de la San-Stefano, un diplomat bătrîn al unei țări depărtate, însă amice nouă, ne scria cam următoarele:

Încep a-mi pierde iluzia de dv. românii. Vă credeam fini și văd că sunteți copii. Vă spun verde că Basarabia este pierdută, trebuie s-o considerați ca și când n-ați mai fi având-o. Dar, când un lucru este fatalmente neînlăturabil, omul cuminte cată a-l și privi ca atare și cată să tragă cel puțin toate foloasele posibile dintr-un rău care vine cu toată certitudinea. dacă nu vă veți aranja de bunăvoie cu Rusia, or să vie alte chestiuni cu mult mai grele pentru d-voastră (ceștiunea izraelită) și aveți să pierdeți toate foloasele unei amicale puneri la cale. Vi se oferă Dobrogea, oricât de mare o doriți, ținutul Vidinului și nu știu câte milioane de ruble în schimb. De nu voiți, Rusia tot va învinge, avându-și asigurată unanimitatea voturilor congresului, iar d-voastră veți rămânea cu minimul posibil al compenzației datorite pentru o retrocesiune, o mărturisesc, nu tocmai corectă. Dar, corectă ori nu, trăim într-o lume în care dreptul e pururea în luptă cu puterea; iar aceasta din urmă creează drepturi nouă

și reîmprospătează altele vechi. Știu foarte bine că acest sacrificiu e cel mai mare pe care un om de stat poate să-l aducă; dar de aceea și este om de stat și nu om de rând. Muciu Scaevola, arzându-și mâna, e un copil pe lângă martiriul unei asemenea sinucideri morale!

DIN MANUSCRISE

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 noiembrie 1877 – 15 februarie 1880

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

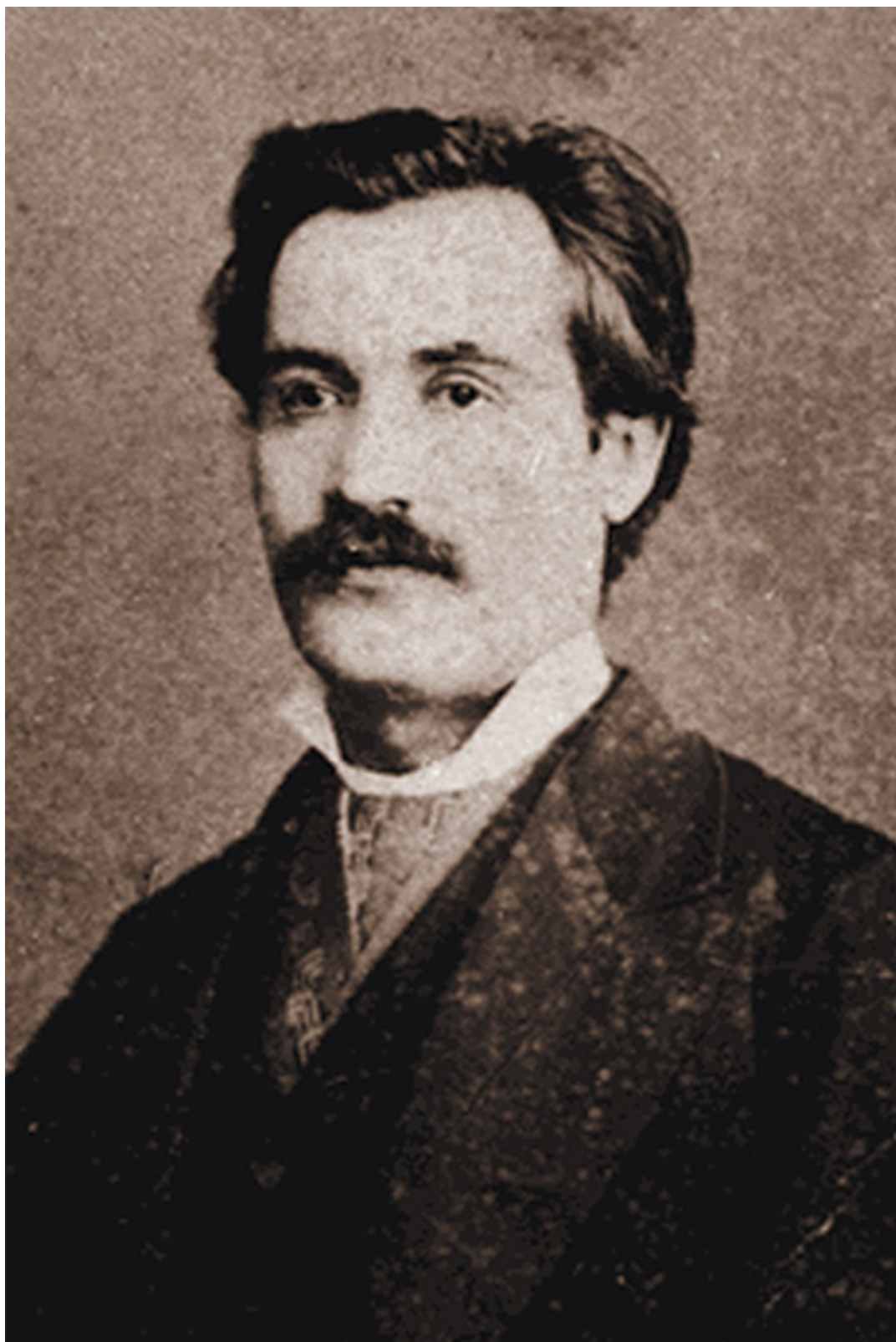
Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1980

Vol X

Mihai-Eminescu.Ro

**[ORGANUL HIDOASEI
POCITURI...”] – de Mihai
Eminescu**

2264

Organul hidoasei pocituri și al stârpiturilor Fanarului ajunge să implore guvernul rusesc prin următoarele cuvinte din n-rul său de marți 26 septemvrie:

Suntem încredințați -zice- că însuși guvernul rusesc, mișcat de un simțământ de delicateță, va fi fericit a cruța României, Domnului și guvernului său o formalitate pe atât de penibilă, pe cât și de cu totul de prisos pentru un imperiu așa de puternic față cu un mic stat care nu poate decât să se supuie deciziunilor colective ale Europei. Acest simțământ de delicateță îndeamnă negreșit pe guvernul rusesc să dorească a face României cât se poate mai puțin amară despărțirea ei de frații de peste Prut. Această procedere n-ar contribui puțin a alina durerile și a face ca cele mai bune raporturi să se restabilească între România și puternica ei vecină, căci marile interese ale României reclamă să stea în cele mai amicale relațiuni cu toți vecinii ei.

Într-adevăr, principe Gorciacof, îndură-te de acele nenorocite instrumente ale Altesei tale, nu-i face cu totul imposibili în această țară. Nu vezi că ei bucurosi cedează în toate celea, ei ușor își alină durerile și vor să restabilească cele mai bune raporturi, numai milostivește-te de-i cruță. Adu-ți aminte că așa îmblău bizantinii cu turcii, adu-ți aminte că așa îmblă popoarele în decadentă și dezbărbătate de corupțiune și că insulta azi, lingușirea mâni, lingușirea până la pământ cu restabilirea celor mai bune raporturi sunt semnele de putrejune internă, semne că mărul e copt, putred de copt pentru a vă cădea în poale, puternici vecini!

De aceea, aveți îndurare de spuma Fanarului, de cucuvaia pripășit[ă] de ieri alaltăieri în această țară, și ce deriziune! șef al partidului zis național, care v-a făcut atât de bine trebile și nu-l siliți să se sinuciză. Ușurați-i slujba ca să mai poată trăi și mâni, căci și mâni o s-aveți trebuință de el, poate mai multă decât azi; și mâni o s-aveți trebuință de acest fanariot care să amăgească poporul românesc ca să vă primească cu pâne și cu sare, cu buchete de flori pentru vestita voastră sfințenie întru ținerea tratatelor.

Și oare de ce România să beie acest păhar? De ce ea, biruitoare, ea să fie umilită de moarte, când cel umilit

trebuie să fie cel care și-a călcat cuvântul, juruit prin tratat în formă, cu iscăliturile încă umede? Cine-a dat dreptul acestui guvern de-a ceda părți din țară, acestei Camere de-a încuviința prin încheieri asemeni cesiuni? De ce nu lasă domnii din Dealul Mitropoliei ca Rusia să bea până la drojdie paharul călcării sale de tratat, să ia un pământ pe care-a pretextat că voiește să-l mântuie de sub așa-numitul jug turcesc? De ce nu se lasă a se dezvăli pân-la ultima consecvență neadevărul acelor umanitare și creștinești protestațiuni cu cari s-a-nceput războiul contra turcilor? Noi cei insultați în sentimentele noastre cele mai sfinte, noi cei prădați de averea noastră străveche, noi să fim acia cari să primim și umilirea de-a încuviința răpirea teritoriului nostru. Căci este o răpire strigătoare la cer, pe față, nemaiauzită, care nu se poate consuma decât călcând un tratat pozitiv și astăzi încă în vigoare. De ce? Pentru că există în țară noastră oameni ca d. C. A. Rosetti, pentru că legiuitorii noștri se recrutează din oameni fără de nici o meserie, pentru cari statul și resursele sale sunt singurele mijloace de trai și cari, pentru a se mântui, își alină lesne durerile și vor să restabilească cu orice preț cele mai bune raporturi.

Și cine oare se găsește ca să susție chiar cu decla mări dreptul actualelor Camere de-a primi sau de-a respinge dispozițiunile Tratatului de la Berlin?

Dar cine oare decât chiar deputatul colegiului al III-lea de Ismail? Cine altul decât Pseudo-Ureche? El se-nchină necesității celor mai bun e raporturi, având încă cinismul de-a zice că n-o face ca alții, o face protestând. Ba încă voiește a dovedi din vorbirile d-lor Lateș și Pascal, cu ocazia votării Constituției, cumcă într-adevăr Camerele au dreptul de-a rectifica granițele cu trei ținuturi în minus. Se-nțelege. D-sa a rectificat numele vornicului Ureche, ca și C. A. Rosetti Basarabia, a rectificat scrierile lui Lope de Vega ș-ale lui Ascoli în partea sa, ce minune dacă se-nvoiește a rectifica acum granița României, recunoscând necesitatea de-

a ceda rușilor un ținut care l-au ales. Similis simili gaudet. De ce Pseudo-Ureche s-ar înfricoșa de-o procedură din partea rușilor pe care d-sa a practicat-o toată viața cu mult succes, plagiindu-și numele, plagiindu-și scrierile și fiind însuși după mutră vrun plagiat din țara căzăcească.

Iată dar, popor românesc, răsplata grozavă pentru că au permis să se calce legea ta fundamentală, ai permis ca prin alegeri făcute de comitete de salut public să ți se falsifice voința ta. Iată pedeapsa că nu te-ai pus din răspuțeri a mănținea tocmai elementele acelea cari n-au nevoie de resursele statului pentru a trăi și cari sunt în stare a rezista și la ploaia de decorații rusești și la alte ademeniri. Apelăm la voi, români, fie în Senat fie în Cameră, ca să nu consfințiți nici prin vorbă, nici prin scris atacul ce se face drepturilor noastre.

Apelăm nu la diurnașii și tremurătorii după arenzi fără bani (ca d. Fleva cu moșia Văcărești ș.a.) ci la toate elementele acelea din Cameră cari, contrare nouă în politică internă, au cu toate acestea vederi iden tice cu noi când e vorba de atitudinea noastră în afară. D.Vernescu își oferea odinioară toată starea pentru a mântui Basarabia. Nu e nevoie de aceasta. Să mântuie cu glasul său cel puțin onoarea nației românești. Să nu lase ca să fim umiliți, ca pentru restabilirea celor mai bune raporturi noi înșine să consfințim rușinea și umilirea noastră.

Apelăm în fine chiar la persoana Măriei Sale Domnul, pe care cu tot respectul am privit-o precum ni se prescrie de Constituțiune, și-i aducem art. 96 din acea Constituție, conform căruia nu are alte puteri decât cele ce se dau prin ea, precum și art. 87 conform căruia la urcarea sa pe tron, pe care cu mâna sa pe sfânta cruce au jurat a păzi Constituțiunea și legile poporului, de-a mănține drepturile lui naționale și integritatea teritoriului nostru. Și de acest jurământ nu-l poate dezlega decât numai nația, de va voi; și nu va voi poate.

Retragă-se toate elementele curate și neatârinate dimprejurul bufniței, ca să rămâie singur între creaturile sale, să rămâie între Flevi, Fundești, Pătărlăgeni, Serurie, Pseudo-Ureche și între toți cei afurisiți de-a nu avea odihnă nici în mormânt ca să îndeplinească slujba sacrilegiului.

Nu răsturnarea lor de la guvern voim. Din contra. În fața lui Dumnezeu, a țării, a Domnitorului declarăm solemn că nu se va găsi un singur membru al partidului conservator, unul singur, care să-și deie mâna de ajutor pentru a consfinți silnicia Tratatului de la Berlin, nici unul care ar primi a-l reprezenta, nici care și-ar mânji viața și sufletul, vâându-se între acești oameni și primind o parte cât de mică din neagra lor răspundere. Când s-a luat Bucovina, Domnul a protestat și și-a pierdut capul; când la 1812 s-a luat Basarabia, un fanariot a vândut-o; dar nici în cazul întâi, nici într-al doilea nu s-a găsit un singur român care să fie trădător, care să nu proteste contra acelei nedreptăți.

Dați-vă dar înlături dimprejurul jucătorilor vechi și deprinși în viața lor a juca de multe ori va banque până la inelul de căsătorie de pe deget. Dați-vă dar înlături dimprejurul ciumașilor, ca să-i vază lumea și să cunoască pe cei cari prin uneltiri criminale contra interesel[or] naționale ale acestei țări care-i hrănește, contra tratatelor ce ne asigu rau existența, au trimis brava noastră armată în foc, în frig și în foamete, ca să se lupte pentru interese străine, și cari acum vor pecetlui uneltirile lor cu pierderea iubitei Basarabia. Dați-vă-n laturi, pentru ca, prin golul cumplit dimprejurul lor, să se vază bine ce negri sunt, ce străini sunt, ce fără de lege sunt.

Apelăm în fine la chiar M. Sa Domnul care cu mâna sa pe cruce au jurat a apăra integritatea teritoriului nostru.

DIN MANUSCRISE

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 noiembrie 1877 – 15 februarie 1880

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

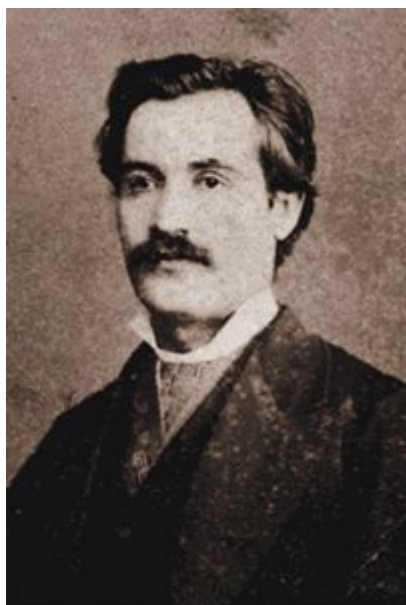
Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1980

Vol X

Mihai-Eminescu.Ro

[„...VOINȚEI POZITIVE...”] – de Mihai Eminescu

2264

voinței pozitive quot capita, tot sensus. Germanii n-au voit amestecul Franței în politica lor internă, știu ei însă ce vor? Nici un parlament nu-i atât de împărțit în partide și nuanțe de partide ca cel german. Exemplele le-am putea

continua in infinitum, pentru a dovedi că omul și poporul știe totdeauna ceea ce nu vrea; pe când formularea voinței pozitive e cu mult mai grea, încât trebuie o organizație, care s-o păzească de influințarea prin iluzii și neadevăruri.

Tot astfel e și cu cestiunea ce-am propus a se pune dobrogenilor. Vor sau nu vor unirea cu România? Dacă nu vor, ce ne pasă nouă de diferitele forme ale voinței lor pozitive; aceasta din urmă va atârna de la gradul lor de cultură, de la cunoașterea intereselor lor, de la împrejurări. Răspunsul negativ ar fi însă o deplină expresie a Suveranității lor. De aceea dar repetăm că voința dobrogenilor este consultabilă, oricare ar fi gradul lor de cultură, oricare tendențele. Aceasta este atât de adevărat încât exemplele voinței negative ale popoarelor împlu și astăzi istoria contimporană cu pagine sângeroase. Mohametanii din Bosnia nu vor unirea cu Austria și o dovedesc aceasta, cei din munții Rodop n-o voiesc cu Bulgaria și o dovedesc asemenea, deși nici bosniacii, nici pomacii nu pot fi citați ca modele de cultură.

DIN MANUSCRISE

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 noiembrie 1877 – 15 februarie 1880

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

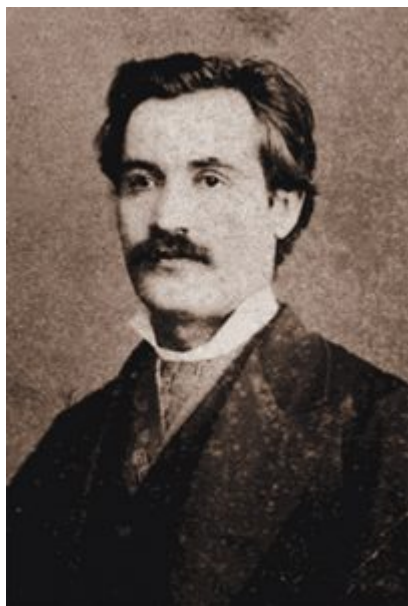
Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1980

Vol X

Mihai-Eminescu.Ro

[SOCIALISTUL BEBEL..”] – de Mihai Eminescu

2257

Socialistul Bebel zice în organul său „Volksstaat” a. 1873

Sau există un Dumnezeu ș-atunci suntem trași pe sfoară, sau nu există, ș-atunci putem să ne facem de cap, putem începe orice om pofti.

DIN MANUSCRISE

1877

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 noiembrie 1877 – 15 februarie 1880

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

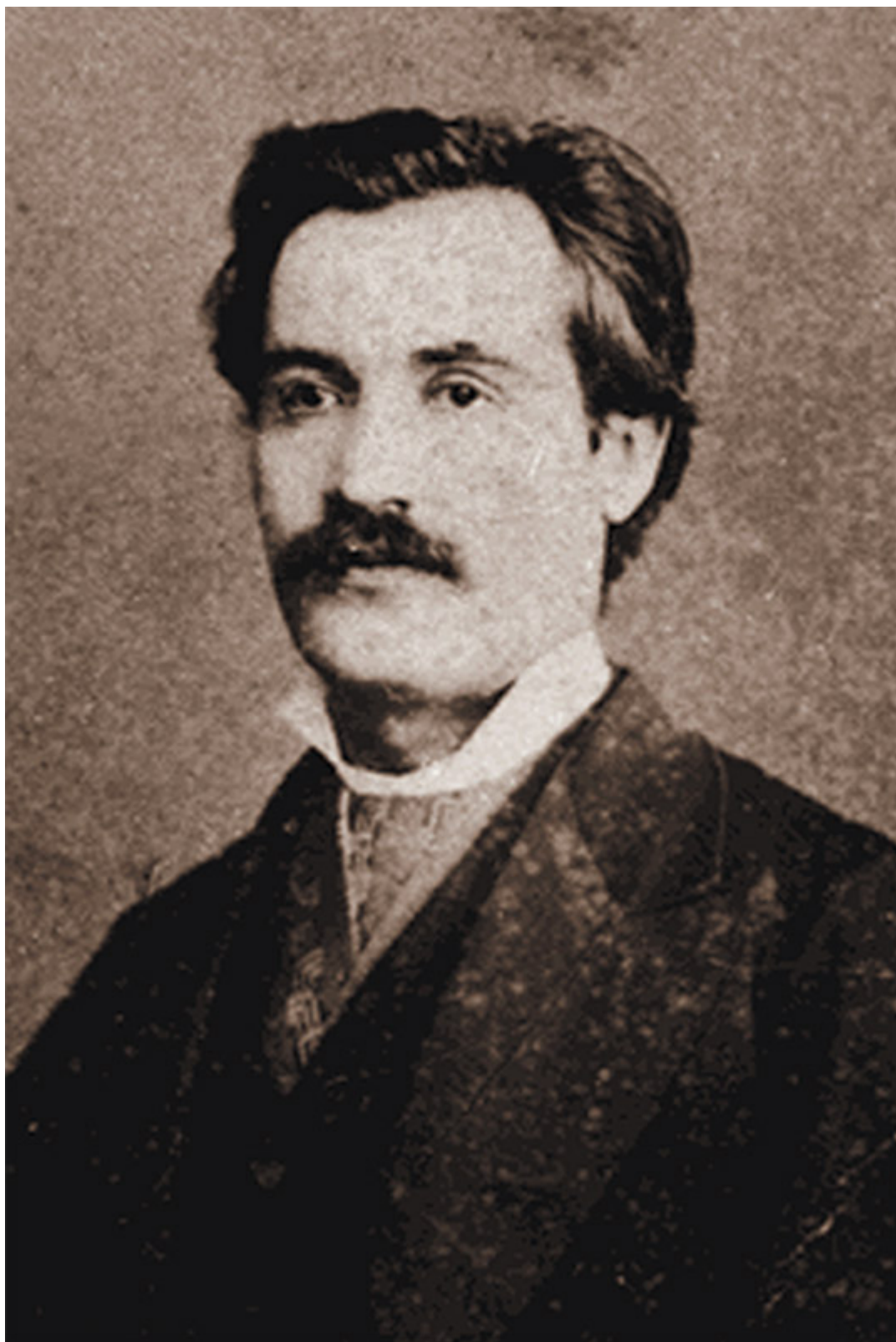
EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1980

Vol X

**JUNEȚEA LUI MIRABEAU. DRAMĂ
ÎN 4 ACTE – de Mihai Eminescu
(DIN MANUSCRISE – 1877)**

2254

Tânărul Gabriel Mirabeau e în închisoare pentru că o damă, uzurpând alături cu tatăl său locul mumei, împodobită cu diamantele pe care aceea le purtase, îl prigonește de cinci ani. Tatăl său, rob de frumusețile acestei femei, își

persecută pre însuși fiul său sub pretextul că ar [fi] stricat prin înrâurirea lui Voltaire și în genere a ideilor care aveau să îngroape vechea monarhie franceză și cu ea întreaga strălucire feerică a Curții de la Versailles. Dar Gabriel scapă. El intră în casa tătâne-său, îngenunche înaintea chipului de marmură a mumei și-n această poziție îl află Sofia. Această femeie, măritată după un prezident de Curte, moșneag de 70 de ani, ea care nu iubise niciodată și care avea sete de amor adevărat, îl îndrăgește de la cea dintâi privire pe tânărul Mirabeau. Un moment după aceasta el intră în conflict cu favorita tatălui său, îi rupe de la gât colierul de diamante ale mumei, o insultă; aprinde prin asta mai mult mânia tatălui și e arestat din nou. Cu asta se mântuie actul întâi.

În actul al doilea se tratează înaintea Parlamentului (căci așa se chemau Curțile pe atunci) procesul tânărului. Cu toate astea el împlă liber în casa prezidentului în care e iubita sa, îi face daruri, îi dă chiar o scrisoare. Un tânăr avocat numit....., o figură cavalierească, din popor, pledează procesul, animat de ochii unei frumoase „chanoinesse”; judecătorii sunt aproape să-l achite, însă prezidentul, ce simțise istoria cu femeia lui, aduce circumstanțe agravante, încât ei îl condamnă. Dar, în vreme ce judecătorii se consultau, în casa prezidentului se petreceau ciudate lucruri. Sofia îi dă lui Mirabeau scrisoarea pecetluită înapoi și-i spune că nici el nu are nimic de zis nici ea lui; deci ruptură. Când s-anunță însă sentința, când comandorul temniței, careel însuși o îndrăgise pe Sofia, hotărăște că nu-l va mai lăsa liber, atunci Sofia îi cere scrisoarea înapoi. Mirabeau e fericit de aceasta și pleacă, ea citește singură scrisoarea, rămâne visătoare, o scapă din mâni, iar d.prezident intră atunci, o ridică și, cu această scrisoare în mână, [î]i propune un modus vivendi foarte rău. Ea i-o cere înapoi, el vrea să se răzgândească pân-a doua zi și pleacă; ea rămâne iar singură. Intră Mirabeau care iar a scăpat. Scenă de amor și fug amândoi pe fereastră. Actul al doilea.

Actul al treilea se petrece-n Olanda. Într-o odăiță petrec trei oameni: Mirabeau care-și câștigă pâinea copiind,..... dând lecții de limba franceză, Sofia de limba italiană. Ușor se poate presupune că le merge cât se poate de rău. În Franța ei au fost condamnați in contumacian, el la moarte, ea la muncă silnică pe viață. Mandat de estrădare contra lor există asemenea. Lucrul cel greu al agentului polițienesc este să constate prin iscălituri identitatea care o și constată din partea lui. Ei află de aceasta și vor să fugă, iar pentru a-l plăti drumul Sofia-și vinde părul. Pentru a-l mântui pe el însă ea-i propune agentului polițienesc schimbul s-o ia pe dânsa care asemenea e urmărită. El nu știe nimic de sacrificiul Sofiei, de aceea scena de adio, pretins pentru câteva minute, e și foarte frumoasă. Însă când agentul intră s-o ieie pe ea, el se-ntoarce și sunt arestați amândoi.

Al patrulea act se petrece iar înaintea tribunalului. El se-nvinuiește numai pe sine, ea asemenea, și rămâne ca hotărârea s-o deie regele. Regele pune în mâna prezidentului, a bărbatului lezat, dreptul de-a grația și acesta grațiază pe Mirabeau sub condiția ca ea să se-n-toarcă în domiciliul conjugal. Aici urmează o scenă între Mirabeau și Sofia în care ea propune ruptura, iarăși fără să-i spuie sub ce condiții el a fost grațiat. El voiește să se ucidă dacă ea se va întoarce acasă, dar ea-i smulge pumnalul din mână. Prezidentul intră s-o ieie cu dânsul dar ea se-njunghie. Actul al patrulea și cel din urmă.

DIN MANUSCRISE

1877

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 noiembrie 1877 – 15 februarie 1880

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC
Editura Academiei RSR, 1980
Vol X

Mihai-Eminescu.Ro